

הסכנה מדרום: קדחת השקע האפריקני Rift Valley Fever

ד"ר א. שמשוני, השרותים הווטרינריים

הנוזקים בצאן רבים אף יותר – עד לכדי 90% של תמותה בשגר. בנוסף לכך נמסר על רבבות בני אדם שחלו, ובהם 1-3% תמותה! להלן סקירה קצרה – להכרת המחלה: קדחת השקע האפריקני (קש"א) היא מחלה נגיפית המועברת בדרך כלל על ידי חרקים (יתושים) ופוגעת בכבשים, עזים, בקר וחיות בר שונות, ומאופיינת בתקופת אינקובציה קצרה מאוד ובמהלך מהיר וחריף. המחלה גורמת לתמותה רבה אצל שגר – טלאים, גדיים ועגלים, ולגלי פללות אצל בהמות הרות. אצל בני האדם גורם הנגיף למחלה דמוית שפעת. שמה בא לה מהאיזור בו אותרה המחלה לראשונה, קניה.

המחלה ידועה כבר למעלה מ-60 שנה ביבשת האפריקנית, בה היתה סודן גבול תפוצתה הצפוני, עד 1977. החל מראשית 1977 התפשטה המחלה למצרים, ובה אירעו מקרים רבים של תחלואה אצל בהמות ואצל בני אדם. האיזור הנגוע במצרים משתרע לכל אורך הנילוס, מסכר אסואן ועד האיזור שבין קהיר לתעלת סואץ, וסביר כי תישאר אנדמית בארץ זו.

סימני המחלה

לאחר תקופת דגירה בת 4-6 ימים מופיעים עלית חום, חוסר תיאבון, חולשה, הפרשה מוגלתית מהאף ולעתים שלשול דמי. במקרים

אל הטוענים הרבים כנגד משה רבנו, אשר הוליד את אבותינו לכנען ולא לשוויצריה, יכולים להצטרף גם הרפתנים: משה הצליח, אמנם, להתחמק מרכב פרעה ופרשיו, אך על מנת להתחמק ממכות מצרים, ולפחות ממחלות הבקר שבהן, לא הרחיק משה דיו. הוותיקים זוכרים דאי את "דבר הסוסים האפריקני", אשר פגע בנו מספר פעמים במחציתה הראשונה של המאה; כחלון הלשון אף היא ממכות מצרים המודרניות, ואף שהבקר בדרך כלל אינו חולה בה בצורה קלינית, הרי שלייצוא היא מפריעה – ואף פוגעת קשה בצאן האירופי; ולאחרונה הרינו שומעים על פגע חדש, והוא "קדחת השקע האפריקני".

פגע זה, אשר עד כה לא ידענוהו, ואשר אנו מקווים מאוד לא לדעת אותו מקרוב גם בעתיד, הגיע לפני כשנה למצרים, והריהו מאיים על גבולנו הדרומי.

ממקורות שונים – והמצרים אינם ששים לפרסם פרטים על אירועי מחלה קשה זו בארצם – שמענו, כי רפתות חלב במצרים, אשר נפגעו במחלה, סבלו נזקים קשים ביותר: בנוסף לכ-20% תמותה, נפגעה הפוריות בצורה קשה. ברפת אחת בת 600 חולבות אירעו רק 54 המלטות נורמליות, לעומת 83 עגלים שאבדו, במשך ההריון או תוך 5 ימים לאחר ההמלטה, ובנוסף לכך אירעו 126 דלקות רחם וסיבוכים אחרים. כל זאת בתקופה בת 6 חודשים בלבד.

רבים מתות הבהמות (שגר) עוד לפני שמבחינים בסימני מחלה ברורים. התמותה בין הטלאים יכולה להגיע עד 90%, אצל צאן בוגר ובקר – 20%.

תיתכן גם צורה פחות חריפה של המחלה, המאופיינת על ידי הפלות בלבד.

הידבקות ועיתוי

בשל היות המחלה מועברת בעיקר על ידי יתושים, יהא האירוע רב בעונות בהן מתרבים היתושים (מהסוגים Aedes, Culex ואחרים). במצרים נמצאו עונות הנגיעות העיקריות באביב ובסתיו.

תיתכן העברה גם במגע ישיר ובנשימה; מקובל כי צורת ההדבקה העיקרית של בני אדם היא על ידי מגע ישיר עם אברים או דם של בהמות נגועות, ולפיכך נחשבה המחלה, שנים רבות, כמחלת מקצוע (רופאים וטרינריים, חקלאים, קצבים).

האיבחון

בשל חוסר סימנים קליניים טיפוסיים, יש להסתפק בנתונים אפידמיולוגיים: תמותת שגר פתאומית, גלי הפלות בבהמות הרות, מחלה דמוית שפעת בבני אדם הבאים במגע עם הנ"ל. כמו כן ניתן להיעזר בשינויים הפתולוגיים, ביניהם בולטים בעיקר אלה שבכבד, בצורת מוקדים לבנים בקוטר 1-2 מ"מ. ניתן לבדוק בהמות שהחלימו בבדיקה סרולוגית, ולנסות לבדוד את הנגיף במעבדה מאברי הבהמות שמתו.

מעניין לציין כי בהתפרצויות מסיוויות באזורים חדשים – כגון בדרום אפריקה ב-1951 ובמצרים ב-1977 – הושג האיבחון רק מספר חודשים לאחר חדירת המחלה.

טיפול

למעשה אין טיפול ספציפי אלא להקלה ולמניעת זיהומים משניים.

מניעה

ידועים כיום שני סוגי תרכיבים לבעלי חיים: 1. תרכיב חי – ממוייר, המחסן כבשים

מעבדות שבה בט"ח
תל-חונד, אזור התעשייה
טלפון: 052-61566

ESHURI

"מחצב-און"

**תרכיז מינרלים
להזנת בעלי-חיים.**

חשוב למנהלי מחסני הספקה.

ב-3 תרכובות של מחצבי און
תוכלו לספק את כל המינרלים +
סידן וזרחן לכל התערובות.

מחצבי-און – מספק כל מנת המינרלים
בחבילה אחת.

מחצבי-און – מכיל זרחן, סידן, מלח ביי
שול, מחצבי קורט מיוצבים
באיכות מעולה.
לעופות והדגים בתוספת
גופרת הנתרן.

תרכיזי מחצבי-און, הנם בהתאם להמלצות
מינהל ההדרכה, או בהתאם לדרישת הל-
קוח.

**לחבול פרטים ווספים ולהזנות
נא לפנות:**
מעבדות שבה,
אזור התעשייה תל חונד
טל. 052-61566

מסמך און טל

אדם נדבקים כתוצאה ממגע ישיר עם אברי הבהמות שמתו, הרי שלאחרונה נמסר כי בני אדם נדבקו כנראה גם כתוצאה מעקיצות יתושים.

הצעדים שנקטו עד כה בישראל, כוללים סקרים סרולוגיים ואנטומולוגיים, חיסון וסימון מעלי גירה בסיני, איסור העברת בעלי חיים ומוצריהם מסיני לשטח ישראל, הדברת יתושים, הכנת המחלקות השונות בשרותים הווטרינריים – כולל שרותי השדה ומעבדות המכון הווטרינרי – לאיבחון ולמניעת התפשטות המחלה, והכנת מאגר תרכיב. אנו בודקים גם את יעילות התרכיב, המיובא מדרום אפריקה, להגנה על המיקנה, ונוקטים בצעדים נוספים.

עד כה לא אירע מקרה של מחלה זו בשטחנו, אך לאור לקחי ההתפרצות בארצות שונות, וגם לאור ההתפתחויות הפוליטיות, ננקטו הצעדים הדרושים; במסגרתם נמסר גם המידע שלעיל.

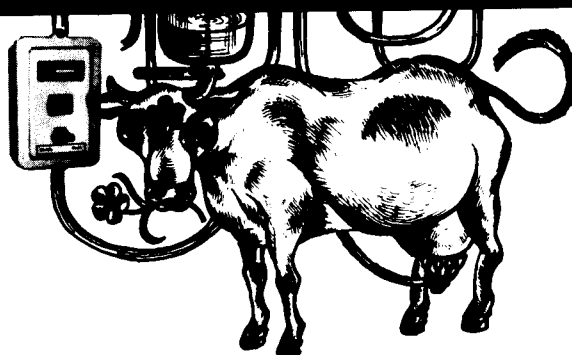

ועזים, ואינו מחסן בקר. החיסון המוקנה ממושך, אך אין להשתמש בו בעת ההריון, הן בשל ההפלות הנגרמות והן בשל השפעתו ההרסנית על התפתחות העובר.

2. תרכיב מומת (אינאקטיבי), בו ניתן לחסן בקר, כבשים ועזים ללא סכנה בעת ההריון. משך החיסון המוקנה – קצר, כנראה עד שנה אחת. במידה ויהיה צורך לחסן בישראל, ניתן יהיה להשתמש בתרכיב מומת בלבד.

המחלה אצל בני האדם

עד לפני 1975 נחשבה המחלה אצל בני אדם כמחלה קלה דמוית שפעת. בשנים האחרונות נמסר, מדרום אפריקה ומרדזיה, על אירוע מדאיג של סיבוכים, כעיוורון, דימומים וצהבת ואף תמותה. במהלך ההתפרצות האחרונה נמסר על מאות רבות של מקרי מוות, מתוך רבבות אנשים שחלו. אף שבעבר היה מקובל כי בני

S.C.R.-במרה אלקטרונית לדפתות

מערכת אלקטרונית S.C.R. מיוצרת בישראל בהדרעם ומהווה את הפיתוח האחרון בבקרה אלקטרונית אמינה בתהליך החליבה. מיגוון רגשים (SENSORS) מותאם לכל מערכת חליבה. במערכת מותקן מפעם (PULSATOR) חשמלי השומר על קצב חליבה אחיד. מערכת החישה אינה באה במגע עם החלב וכך נמנעות תקלות. מפעם מרכזי מחלק את הפעימה ל-4 קבוצות ומונע נפילת ואקום. מוצרי S.C.R. פועלים ביעילות ואמינות בכפר יחזקאל, תל עדשים, כפר חיים, באר טוביה, מעוז חיים, רמת דוד ועוד עשרות מושבים וקבוצים.

למידע נוסף ולהזמנות סוכנו פנה: **SEPR** מהנדסים בע"מ, חדר-עם טלפון: 053 25335
ולסוכנו **ALIB** שרותים חקלאיים ת.ד. 9205 חיפה טלפון: 238591